

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45
Epistole nefrancate se refuză. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Jubileul Monarhului.

Sibiu, 30 Noembrie n.

Peste două zile, Miercuri, în 2 Decembrie nou, să implinesc șasezeci de ani, de când Maiestatea Sa, Impăratul și Regele nostru Francisc Iosif I, s'a suit pe tronul antecesorilor sei, chemat fiind să iee trânele guvernării în mâine sale în zile foarte critice, și în etatea numai de optsprezece ani, abia pe atunci impliniți.

Cu nemărginită încredere au primit popoarele monarhiei depunerea conducerii destinelor lor în mâinile tinere dar pline de energie ale Maiestății Sale, dela care au așteptat, ca cu mână tare și cu braț înalt să abată apele patimilor omeștești, ce s'au fost deslănțuit, iarși în alvia lor regulată, introducând pacea, liniștea și bunaordine în monarhie, pentruca popoarele să-și poată vedea în tihnă de bună mers al treburilor lor, spre întărirea și înflorirea monarhiei întregi.

De atunci au trecut șasezeci de ani. Vreme lungă în viața omului, și foarte lungă în viața unui Domnitor. Și în această lungă vreme de domnie, în care s'au stâns două generații, noi, poporul român din patria aceasta, fost-am legați de persoana Maiestății Sale totdeauna și neîntrerupt cu toată ființa noastră și cu toată alipirea și iubirea de credincioși supuși.

Când Maiestatea Sa a avut zile de durere, zile de grea cercare, — și nemiloasa soarte i-a dat destule de aceste, — deschis'am bisericele noastre și dela deschis'area lor slujitorii lui Dumnezeu au ridicat călduroase rugăciuni la ceriu, ca Celatotputernic să dea tărie Maiestății Sale, ca să poată suporta în pace loviturile grele de cari l'a împărțit soarta. Iar în zilele de bucurie ale Maiestății Sale, tot din bisericele noastre modeste mers'au rugăciuni de mulțămire la cer și cântări de laudă, pentru bucuriile trimise asupra Monarhului nostru.

Am împărțit deci totdeauna cu Maiestatea Sa, nu numai bucuriile, ci și durerile, pentrucă obișnuim am fost și suntem a-l considera de părintele nostru, dela care așteptăm toate lucrurile bune pentru viața noastră vremelnică pământescă, nu numai ca indivizi, ci și ca popor credincios tronului și patriei.

Așteptările noastre nu vor fi fost toate realizate. Dar progresul ce l'am făcut, nu'l putem ascunde ori nega, nici noi, nici celelalte popoare conlocuitoare. În lunga domnie de șasezeci de ani, Maiestatea Sa a creat instituțiuni, a săvârșit opere mărețe și trainice, culturale și de binefacere, cari totdeauna vor vorbi despre glorioasa domnie a Maiestății Sale, încă și în veacurile următoare.

Pentru noi, credincioșii bisericei gr.-ort. române din patria aceasta, cea mai măreață și mai sublimă operă a Maiestății Sale, care și după mulți secolii va glorifica domnia acum de șasezeci de ani a Maiestății

Sale, este reînființarea metropoliei noastre, acordarea aut. nomiei bisericei noastre, după care înaintașii noștri mult au insetat și multe și grele lupte au purtat spre a o putea câștiga.

Grația părintească a Maiestății Sale a dat de nou bisericei noastre aceea ce alții, spriginiți de răutatea vremilor, i-au fost luat, și prin aceasta Maiestatea Sa și-a arătat iubirea părintească față de Români gr.-ort. din Ungaria și Transilvania, pururea credincioși supuși ai Maiestății Sale, astăzi în număr de peste un milion și șapte sute.

Având deci biserica noastră și credincioșii ei dela Maiestatea Sa aceea ce are mai scump și mai drag în lume, *autonomia*, ca popor recunosător din fire, edusuneam totdeauna aminte, cu cel mai profund simț de iubire, de grațitudine și de omaj, de aceasta mare binefacere a Domnitoriului nostru, prin care ne-a adus bisericea la o nouă viață iar pe credincioșii ei la calea care duce la bine și la fericire.

Să fim deci și acuma, când Domnitoriul nostru își serbează jubileul de șasezeci de ani de domnie, cu gândul nostru iarși la Maiestatea Sa. Bisericele noastre modeste să se deschidă iarși, și dela altarele lor cântări de laudă să resune și rugăciuni calde să se îndrepte spre ceriuri, pentruca împăratul cel cereș să înmulțască zilele Maiestății Sale până la cele mai adânci bătrânețe, iar zilele aceste să-i fie zile bune și fericite, scutite de rele și de dureri. Să ne unim toți glasurile în această zi însemnată și rară în viața unui domnitor, și într'un gând să aducem Maiestății Sale în ziua jubileului seu de șasezeci de ani de domnie un înțrăit:

La mulți ani!

Ziua de 2 Decembrie. Părerea era la început prin cercurile politice maghiare, că pe ele nu le privește jubileul Monarhului de 60 de ani de domnie. În zilele din urmă însă părerea aceasta s'a schimbat în alta mai bună. Primatatele catolic al Ungariei va celebra un serviciu divin în ziua de 2 Decembrie n., în biserica Regelui Matia din Buda, și la serviciul divin vor lua parte ambele case ale parlamentului ungar, cu membrii guvernului în frunte. Alte festivități însă nu se vor aranja, decât se va trimite Monarhului adresă de felicitare din partea dieței și din partea casei magnaților.

Din Austria. Reichsrathul din Viena a fost redeschis Joi, în 26 Noembrie, după o vacanță de patru luni. Evenimentul zilei a fost prezentarea noului guvern în fața parlamentului, și vorbirea ministrului prezident *Bienert*, care a făcut apel la partidele politice din reichsrath, să i facă posibilă formarea unui guvern parlamentar, eșit din o nouă coaliție parlamentară, iar și până atunci să nu impedeze votarea necesităților de stat. A declarat, că guvernul seu nu stă în serviciul nici uneia din partidele politice din reichsrath, ci e un guvern de muncă. Vor bicea a făcut bună impresie asupra deputaților. În casa de sus încă s'a prezentat noul guvern austriac în aceeași zi, și aci ministrul-prezident *Bienert* a accentuat în vorbirea sa că guvernul se va nisui mai ales se aplaneze contrastele naționaliste.

Din parlament. Discuția generală asupra bugetului s'a terminat Vineri, în ședința de dimineață. S'a intrat numai decât în discuția specială. La discuția generală a mai vorbit dintre deputații români *Dr. Aurel Vlad*, iar în discuția specială, la bugetul ministrului de interne, *Dr. Iuliu Maniu*. Se crede, că în 8—10 zile bugetul va fi votat întreg. În ședința de Vineri d. a. ministrul-prezident *Wekerle* a făcut propunere, ca dieta să-și exprime sentimentele de venerațiune față de Maiestatea Sa, din incidentul jubileului de domnie din 2 Decembrie n. prin trecerea unei declarațiuni făcute de dânsul în procesul verbal, ceea ce dieta a primit, cu majoritate de voturi. Deputații naționaliști și croați au părăsit în mod demonstrativ sala, când a început ministrul-prezident să vorbească. Astăzi, Luni, s'a continuat în dietă discuția asupra bugetului ministrului de comerț. Dieta ține ședință și în 2 Decembrie n.

„Adunarea națională.” Intrebat din partea unui ziarist din România, dacă crede de folositoare convocarea unei adunări mari naționale române, ca la 1848, ilustrul politician român, domnul *Alexandru Mocsonyi*, a răspuns următoarele: „Marea adunare națională, cu prelații în frunte, în felul adunării dela 1848, cu importanța ei epocală, ar fi între împrejurările de față, după părerea mea, un lucru greșit, căci același lucru, între împrejurări schimbate, nu mai este interesant pentru O. asemenea adunare nu ar fi nimic altceva decât o demonstrațiune goală, care nu ar impune nimănui, ci ar fi numai documentarea propriei supărați neputincioase. Eu cred însă, că chemarea bărbaților serioși și hotărâți nu este de a lamenta ca femeile, ci de a suporta ca tărie sufletească și cu răbdare toate tempestățile vremurilor vitrege politice și după zicala „Românul tăce și face” să implinescă înalta lor misiune politică, prin lucrare liniștită, conștientă și neîntreruptă.”

Răspunsul Monarhului. Joi s'a prezentat în fața Maiestății Sale, pentru a-l felicita din prilejul jubileului de 60 de ani de domnie, întâu biserica romano-catolică din Austria, apoi biserica gr.-ort. La alocuțiunea rostită din partea I. P. S. Sale Metropolitului din Bucovina *Dr. Vladimir de Repta*, Maiestatea Sa a răspuns următoarele: „Credincioșii religiei gr.-ort. din țările mele s'au distins totdeauna prin temere de Dumnezeu, prin credință față de Domnitor și prin sârguință serioasă, împreună cu activitate laudabilă pe terenul economic și cultural, pentru ce îi pot asigura de grația mea domnească.” A urmat apoi biserica evanghelică augustină și la urmă reprezentanții comunităților israelite.

Corbi albi. Baronul *Thoroczky Victor*, a rostit, ca deputat, o vorbire foarte conciliantă față de naționalități, în ședința din 27 Noembrie nou a dieței ungare. A spus, că se face mare greșală, că nu se caută a se afla modalitatea pentru a se rezolva chestia de naționalități. E de credință, că trebuie inaugurată o politică armonică cu naționalitățile, în loc de a se purta războiu cu ele, pentrucă în trei părți nu se vor putea război Maghiarii: cu Austria, cu naționalitățile, cu străinătatea. Prin desvoltarea naționalităților, nu ar perde nimic națiunea maghiară. Nu aprobă apostrofarea din dietă la adresa deputaților naționaliști, cu cari în numite chestii s'ar putea ajunge la înțelegere. Otorul s'a declarat credincios al direcției lui *Mocsary*, și a cerut de nou, ca în ministerul de interne să se înființeze o secție naționalistă, care să adune materialul și să-l studieze, pentru a se pregăti terenul pe sama rezolvării chestiei de naționalitate, spre mulțămirea ambelor părți. Pentrucă Ungaria numai atunci va fi mare și fericită, dacă va rezolva chestia de naționalitate!..

Pagini din trecut.

Ziua de 2 Decembrie 1848.

În urma turburărilor dela Viena, curtea împărătească se mutase la Olmütz. Aci apoi, în ziua de 2 Decembrie, a urmat abdicarea împăratului Ferdinand și suirea pe tron a tânărului arhiduce *Francisc Iosif*. Actul acesta între împrejurările date a fost un act de înaltă prudență, care însă venind pe neașteptate, a surprins foarte mult lumea din launtru și din afară.

În Olmütz se aflau și ministrii toți, precum și arhiducele *Francisc Iosif*, în ziua de 2 Decembrie 1848.

La orele 8 dimineața, autoritățile civile și militare au fost convocate toate la o întrunire în reședința arhiepiscopescă din Olmütz, prefăcută în locuință împărătească, fără să știe nimenea scopul întrunirii. La orele 9 apoi un funcționar de curte a intrat în sala de întrunire și a vestit cu ton înalt celor prezenți, că Maiestatea Sa împăratul Ferdinand a renunțat la tron, iar puterea de domnitor a trecut asupra arhiducelui *Francisc Iosif*, care va purta numele *Francisc Iosif I*.

Toți au trecut în sala de încoronare, unde s'a așteptat noul monarh, pentru a le primi omagiile. Tânărul monarh a întins mâna fiecăruia dintre cei prezenți, mulțămindu-le în mod afabil pentru urările aduse. S'a cetit apoi actul de abdicare în fața tuturor și s'a luat hotărârea, să fie publicat imediat poporațiunii. În sunetul trambitelor a fost cetită în limba germană și cehă, în piața-mare a orașului Olmütz, în fața ospiciului comunal și într'un suburbiiu, următoarea comunicare oficială:

„Din preainaltă însărcinare se aduce la cunoștința tuturor, că amăsurat actului solemn de abdicare al M. Sale c. r. împărat și rege guvernator Ferdinand I., implinit astăzi în sala de încoronare din reședința arhiepiscopescă a capitalei acesteia regale, în prezența membrilor aici aflători ai preainaltei case domnitoare și a consiliului ministerial, coroanele imperiului austriac și ale celorlalte regate unite, cu orice și ale tuturor țărilor de coroană de orice nume, au trecut asupra Arhitei Sale imperiale, preaiubitului nepot al M. Sale, a prealuminatului arhiduce *Francisc Iosif*, după ce preainaltul seu tată, Alteța Sa c. r. arhiducele *Francisc Carol*, a renunțat la dreptul seu de moștenire în favoarea fiului seu prim născut și a urmașilor legitimi ai acestuia. Drept aceea faom prin aceasta cunoscut, că M. Sa *Impăratul și Regele acum domnitor Francisc Iosif I.* a primit guvernarea și din preainalta sa însărcinare transmitea fiecăruia bunăvoință și grația sa împărătească. Trăiască împăratul *Francisc Iosif I*.”

Intr'acestea garnisoana din Olmütz fu concentrată pe câmpul de exercițiu. Ambii monarhi au mers să țină revistă asupra ei. În prezența comandantului *Windischgrätz*, a baronului *Iellasiach* și a celorlalți numeroși generali, noul Monarh a depus jurământul în fața armatei. Seara împăratul Ferdinand a plecat la Praga, cu împărăteasa *Maria Ana*. Noul monarh i-a petrecut la gară — oclare.

Impăratul *Francisc Iosif* a întărit în funcțiune pe toți ministrii de mai înainte ai Austriei, și a mai numit și pe baronul *Kulmer* ministru fără portofoliu, cu drept de vot în consiliul de ministri. Pe banul *Iellasiach* l-a numit guvernator peste Dalmația și Fiume, iar pe generalul *Suplica*, ales din partea congresului Sârbilor voevod peste părțile din Banat, locuite de Sârbi l-a întărit în aceeași dignitate.

Tânărul monarh a început deci în ziua primă de domnie să desvoalte o activitate rară în conducerea afacerilor de stat. De importantă deosebită era numirea baronului *Kulmer* de ministru fără portofoliu, pentrucă toți vedeau în această dispoziție începutul es-cutării dorinței, de a se forma un singur cabinet pentru monarhia întreagă. Baronul *Kulmer* era să fie însărcinat numai cu rezolvarea chestiunii ungare.

Cei din Ungaria au rămas conșter-nați când au primit știri despre cele întâmplătoare la Olmütz, pentru că la o schimbare ca aceasta ei s'au așteptat mai puțin. De aceea Kossuth Lajos a denegat publicarea manifestului dat din partea noului domnitor și a dat ordin, ca războiul să fie purtat mai departe, până la ultima picătură de sânge maghiar, cu trupele împărătești.

Manifestul Împăratului Ferdinand.

Din incidentul abdicării de tron împăratul Ferdinand a adresat popoarelor sale din întreaga monarhie următorul manifest, subscris și de arhiducele Francisc Carol, tatăl noului domnitor:

„Noi, Ferdinand întâiu, din mila lui Dumnezeu împăratul Austriei și regele Ungariei și al Boemiei, cu numele acesta al cincilea, regele Lombardiei și al Veneției, al Dalmației, Croației, Slavoniei, Galiciei, Lodomeriei și al Iliriei, regele Ierusalimului ș. a., arhiducele Austriei, marele-duce al Toscanei, ducele Lotaringiei, Salisburgului, Stiriei, Carintiei, Carnioliei, marele-principe al Ardealului, maregraful Moraviei, ducele Silesiei-de-sus și de-jos, al Modeniei, Parmei, Piacenței și al Gvastalei, al Ausvițului și al Zatorului, al Teșenului, Friauliei, Raguzei și al Zarei, graful Habsburgului, al Tirolului, al Chiburgului, Gherțului și al Gradiștei, principele Trientului și al Brixiei, mare-graful Lausitzului-de-sus și de-jos și al Istriei, graful de Hohenembs, Feldkirch, Bregent, Sonnenberg ș. a., domnul Triestului, Catarului și de Marea-Vindică.

Când ne-am suit pe tron, care în urma succesiunii legale l-am moștenit după moartea părintelui nostru, a fericitului împărat Francisc întâiu, pătruși de sfințenia și de gravitatea datorințelor noastre, înaintea de toate am cerut dela Dumnezeu ajutorul său. A apăra dreptul ne-a fost simbolul și înaintarea fericirii popoarelor Austriei a fost scopul stăpânirii noastre.

Dragostea și mulțămia popoarelor noastre au răsplătit din destul ostenelele și îngrijirile împărăției, și chiar și în zilele mai de curând, când s'au sfetit unor mișcări fără de lege a turbura rândul cel legiuit în o parte a împărăției noastre și a aprinde războiul civil, o mulțime nemăsurată din popoarele noastre a rămas neclătită în credința cu care s'a știut datorate către monarh. Din toate părțile împărăției noastre am avut dovezi, cari în mijlocul celor mai aspre cercări ne-au îndulcit inima cea măhnită.

Însă îngrămădirea întâmplărilor și lipsa cea deobște cunoscută și neîncunjurată de o schimbare mare în formele stăpânirii statului nostru, cari în luna lui Martie a anului curgător le am întâmpinat și la cari am deschis calea, ne-au întărit în convingerea, că spre înaintarea acestui lucru mare și aducerea lui la săvârșirea cea fericitoare sunt de lipsă puteri mai tinere.

Noi așadar după o judecată matură și pătruși de lipsa cea poruncitoare spre acest pas am ajuns la cea hotărâre, ca prin aceasta sărbătorește să ne lăsăm de tronul împărăției austriece.

Preastrălucitul nostru frate și următor legiuit al împărăției, arhiducele Francisc Carol, care totdeauna credincios a stat lângă noi și a luat parte la toate străduințele noastre, s'a declarat și să declare prin împreuna subscriere a acestui manifest, că și dânsul, în favoarea fiului său,

preastrălucitului arhiduce Francisc Iosif, care după sine este chemat pe tron, să lasă de coroana împărăției austriece.

Deslegând noi pe toți oficialii statului de jurământul lor, îi îndreptăm către stăpânitorul cel nou, către care au mai încolo ași implini cu credință datorințele dirigătorilor lor.

Armatei noastre celei viteze mulțămind, îi zicem rămas bun. Ea neuitând niciodată sfințenia jurămintelor sale, a fost totdeauna un zid nestrăbătut împotriva vrăjmașului din afară și împotriva vânzătorului din lăuntru, și nici odată mai mult decât în timpul mai de curând, un razim tare al tronului nostru, o iconă a credinței și a statorniciei, desprețuind moartea, acoperământul monarhiei strămoșate, fala și frumșeta patriei deobște. Ea va încunjura și pe împăratul cel nou cu asemenea dragoste și aplecare.

Deslegând mai pe urmă popoarele împărăției de datoria lor către noi, și strămutând prin aceasta sărbătorește și în fața lumii toate datorințele și drepturile de aici ținătoare asupra preaiubitului nepot, ca asupra următorului nostru celui legiuit, recomandăm popoarele acestea grației și deschilinitei scutințe a lui Dumnezeu. De-le Dumnezeu earăși pacea dinlăuntru, aducă pe cei rătăciți la datorință și pe cei amăgiți la cunoștință. Deschidă earăși izvoarele fericirii cele înțarcate și reverse din destul binecuvântările sale peste țerile noastre. Lumineze însă și întărească și pe următorul nostru, împăratul Francisc Iosif întâiu, pentru că să implinească chemarea sa cea grea spre cinstea proprie, spre mărirea casei noastre, și spre fericirea popoarelor lui încredințate.

S'a dat în capitala noastră regească Olmütz, în 2 ale lunii lui Decemvrie, în anul una mieie opt sute patruzece și opt, al împărăției noastre al patrușprezecelea. (L. S.) Ferdinand m. p. Francisc Carol m. p. Schwarzenberg m. p.

Manifestul noului Domnitor.

În aceeași zi a apărut și manifestul împăratului Francisc Iosif, prin care acesta comunică credincioaselor popoare din monarhie suirea sa pe tron. E următorul:

„Noi, Francisc Iosif întâiu, din mila lui Dumnezeu împărat al Austriei rege al Ungariei și Boemiei, rege al Lombardiei și al Veneției, Dalmației, Croației, Slavoniei, Galiciei, Lodomeriei și Iliriei, rege al Ierusalimului, etc. arhiduce al Austriei, mareduce al Toscanei, ducele Lotaringiei, Salisburgului, Stiriei, Carintiei, Carnioliei, mareprincipe al Ardealului, maregraful Moraviei, Parmei, Piacenței și al Gvastalei, al Ausvițului și al Zatorului, al Teșenului, Friauliei, Raguzei și al Zarei, graful Habsburgului, al Tirolului, al Chiburgului, Gherțului și al Gradiștei, principe al Trientului și al Brixiei, Maregraful al Lausitzului-de-sus și de jos și al Istriei, Graf de Hohenembs, Feldkirch, Bregent, Sonnenberg etc. Domnul Triestului, de Catarro, și Marea-Vindică.

Prin abdicarea de tron a înălțatului nostru unchiu, împăratul și regele Ferdinand întâiu, în Ungaria și Boemia cu acest nume al cincilea, și prin renunțarea la moștenirea tronului a prealuminatului nostru tată, arhiduce Francisc Carol, chemați pe baza sancțiunii pragmatice să punem pe capul nostru coroanele imperiului nostru:

Anunțăm prin aceasta în modul cel mai solemn popoarelor monarhiei suirea

noastră pe tron, sub numele Francisc Iosif întâiu.

Rocunoscând din proprie convingere necesitatea și înalta valoare a instituțiilor libere și corăspunzătoare timpului, înțărăm cu încredere pe calea pe care ne va duce la o vindecătoare reformare și întinerire a monarhiei întregi.

Pe bazele adevăratei libertăți, pe bazele egalei îndreptățiri a tuturor popoarelor imperiului, și a egalității tuturor cetățenilor înaintea legii, precum și prin participarea reprezentanților poporului la legislațiune, se va ridica patria de nou, în mărima veche, dar cu puteri nouă, — zidire neclătinată în vijeliile vremii, locuință spațioasă pentru semințele de limbi diferite, cari sub sceptrul părintilor nostri stau de secole strâns legate cu legăturile frățietății.

Ferm decizi de a conserva neturburată splendoarea coroanei și neștirbită monarhia unitară, dar de a împărți drepturile noastre cu reprezentanții popoarelor noastre, contăm la aceea, că cu ajutorul lui Dumnezeu și în înțelegere cu popoarele ne va succeda să unim toate neamurile și toate țările monarhiei într'un singur corp mare de stat.

Am fost supuși la mari cercări, pacea și liniștea au fost turburate în mai multe regiuni. În o parte a monarhiei e deslăntuit și acum războiul civil. Sunt luate toate dispozițiunile, pentru a fi earăși restabilită pretutindenea stima și respectul față de lege. Învingerea răzcoalei și reîntoarcerea păcii interne formează primele condițiuni pentru o fericită înaintare a operei mari, constituționale.

Contăm în privința aceasta cu siguranță la cooperarea sinceră și cu pricepere a tuturor popoarelor, prin reprezentanții lor.

Contăm la simțul sănătos al poporațiunii totdeauna credincioase, care prin dispozițiunile cele mai nouă legale despre desfacerea raporturilor de iobăgie și despre desărcinarea moșiilor a intrat în plina folosință a drepturilor cetățenești de stat.

Contăm la credincioșii nostri servitori ai statului.

Glorioasa noastră armată ne va prevedea cu de mult probata vitejie, credință și perseveranță. Ea va fi, întocmai ca pentru înaintașii nostri, scut pe seama tronului, zid neclătinat pentru patrie și libertățile sale instituționale.

Ori ce ocaziune de a remunera meritele, — cari nu cunosc deosebire de clase, — ne va fi binevenită.

Popoare ale Austriei! Înțărăm în posesiunea tronului părintilor noștri într'un timp serios. Mari sunt datorințele, mare responsabilitatea pe care ne-o impune providența.

Ajutorul Domnului ne va conduce!

Datu-s'a în capitala noastră regală O'mütz, la 2 Decemvrie, anul Domnului una mie opt sute patruzece și opt. Francisc Iosif m. p. Schwarzenberg m. p.

Alt manifest.

Maghiarilor și celorlalte popoare din Ungaria a fost adresat și un manifest separat din partea noului monarh. Era de următorul cuprins:

„Noi, Francisc Iosif întâiu. Din mila lui Dumnezeu împărat al Austriei, rege al Ungariei, Boemiei, mare principe al Transilvaniei, etc.

După-ce prea luminatul nostru unchiu M. Sa Ferdinand I. cu numele acesta al

cincilea rege al Ungariei și Boemiei, din motivele înșirate în prealaltul manifest din ziua de astăzi a binevoit a renunța la tronul întregii monarhii austriece, prin urmare și la coroana neîndoios legată de el a regatului ungar, și după-ce prealuminatul meu tată, arhiducele Francisc Carol, chemat la moștenirea de tron, pe care o regulează sancțiunea pragmatice și o determină legile țării, a renunțat în mod solemn de dreptul asupra coroanei, am înțar noi, pe baza dreptului natural și legal de succesiune, în guvernarea celorlalte noastre state, precum și a regatului Ungaria și a marelui principat Transilvania.

În momentul în care, dacă am putea urma boldului inimii noastre, prima și cea mai plăcută datorință a noastră ca regent ar fi, de a consacra întreaga noastră nișuință promovării pacifice a fericirii și a bunăstării popoarelor noastre ungare, — vedem cu durere, că e imposibilă implinirea acestei intențiuni, menită să precizeze eficacitatea guvernării noastre viitoare.

Purtarea unei facțiuni criminale, care bătându-și joc de toate admonițiile părintești și de serioasele porunci ale părinților mei antecesori, după ce o folosirea celor mai condamnabile mijloace a provocat revoltă pe față și în unire cu răsvrățitorii a îndrăsnit să atace trupele noastre credincioase, ear în rezistența lor revoluționară rămâne și mai departe, abuzând de numele sfințit al regelui și al patriei, ne dă dureroasa convingere, că marea parte a locuitorilor cu bune sentimente din Ungaria și Ardeal nu poate să-și manifeste credința și alipirea ereditată față de regele ei înainte de-a fi eliberată de sub apăsarea tiranică a răsvrățitorilor, cu forță armată.

Adânc amărat de această poruncă de necesitate, pe care ne-o impune cea mai grea dintre datorințele regale, pășim cu conștiență liniștită la executarea ei, pentru că numai pe calea aceasta ni se arată, — după regretabilele evenimente din timpul din urmă, — speranța, de a putea asigura pe seama popoarelor din Ungaria, date nouă din part-a lui Dumnezeu, binecuvântările păcii, deplina recunoaștere și acordare a naționalității lor, precum și prosperarea bunii lor stări.

În scopul acesta ne simțim înainte de toate îndemnați să menținem în întregime decisiunile și dispozițiile luate din partea prealaltilor noștri antecesori în 6 și 7 Noemvrie a. c. și a supune toate autoritățile celei mai stricte responsabilități pentru implinirea negreșită a acelor.

Întărăm deci în poziția sa pe comandantul suprem al trupelor austriece numit din partea prealaltului nostru antecesor pentru sufocarea revoltei și provăzut cu toate împuternicirile, pe mareșalul principe de Windischgrätz. Întărăm împuternicirile ce i s'au dat în prealaltul manifest din 6 Noemvrie a. c. și-l însărcinăm de nou cu aplicarea tuturor mijloacelor necesare pentru restabilirea ordinii și a păcii.

Ordonăm trupelor noastre seduse din Ungaria și Ardeal să se pună sub comanda supremă a nimitului mareșal, și să se alăture la steagurile, cari până în timpul mai recent erau simbolul de credință, onoare și vitejie, și de cari numai minciuna și înșelătoria a putut să le înstrăineze.

Contăm cu plină siguranță la sentimentul de drept, la credința moștenită a locuitorilor iubitori de pace din Ungaria și Ardeal, așteptând să se opună din toate puterile criminalelor seduceri ale răsvră-

FOIȘOARĂ.

Din 1848.

— Verșul unui preot român despre răsămire. —

Doamne dacă te-ai născut
Pe pământ ai petrecut.
Mai mult de 30 de ani
Ai trăit între dușmani
Pentru bine ce-ai făcut
Apoi te-au și răstignit
Pătîmind și pentru noi
Ca să ne scapi de nevoi.
Și până acum ne-ai scăpat,
Măcar nu te-am prea rugat
Ca niște fi pe un tată
Românii din lumea toată,
Ba am știut, dar n'am vrut,
Rău ne-am îndărătnicit
Acuma ne rugăm noi
Ca să ne scapi de nevoi
Din năcaz mare de moarte.
Ne-aa ajuns acum o soarte
Care nu o am așteptat.
O Hristoase împărate,
Că de nu ni-i milui
Stăm cu toții a peri
Și vom muri fără vreme,
Că de dușmani lumea geme
Că foarte s'au înmulțit

Și pe noi ne-au ocolit
Pe noi ne-au încunjurat
Neavând frică de împărat
De împăratul pământesc
Ba nice de cel ceresc.
Că nu se înfricoșează
Măcar văd a lumii reză
Care le dă lor lumină
Măcar că sunt ei de vină.
Cășile de rugăciuni
Tot cenușe și tăciuni
Pe multe sate au făcut
Așa tare au îndrăznit
Icoanele au stricat
Pe gunoii le-au lăpădat
A sfântului Nicolae
Au ars-o toată cu pae
Iar a sfântului Ilie
Zugrăvită pe hârtie
De grabă au spintecat
Și în foc au aruncat.
Iar a Domnului Hristos
N'au vrut să o sboare jos
Că de aceea le-au fost frică
Și nu i-au făcut nimică
Iar hațele de slujit
Le-au spurcat, le-au nămânjit
Și dacă le-au spintecat,
Tot oghete de năclățat
Dintrânsele și-au făcut.
Așa le au cufuluit,
Iar sfințele procovețe
Le-au ridicat toate'n bețe
Și apoi le-au tărat

Și în tină le-au svărlit
Dară pe sfântul potir
L-au topit, l-au făcut cir.
Dacă'n altariu au intrat
Au făcut și alt păcat
Prea sfințele lingurițe
Le-au făcut bucaturițe,
Dacă mărunt le-au tăiat
Ei în pușcă le-au băgat
Ca cu dânsule să puște, —
Câni de inimă să-i muște, —
În biserică au intrat
Slujind sfânta liturgie
Având Ungurii urdie
Atată l-au chinuit
Ca pe un miel l-au belit
Iară pe sfântul prestol
L-au lăsat de grabă gol.
Dar Doamne nu-i mai lăsa
Să-și plinească voia sa
Căci cât și-au plinit
Mulți tineri s'au prăpădit
La loagăr au degerat
Neajungând la a lor sat
În ce hotar au murit
Acolo l-au prohodit.
Dar oamenii cei deacasă
Nici la vatră nici la masă
De gânduri îndumeniți
Sta și mai nadumeriți.
Până ziua se făcea
Tot la fiii lor gândea,
Dar cerescule părinte
Aduți și de noi aminte

Cum ți-ai adus de Ilie
Cum la evanghelie scrie,
Că el dacă te-au rugat
Tu cerul l-ai încuiat
Tre ani și șase luni
Nefiind oamenii buni
Pe cum și noi ne aflăm
Iar îndrăznind te rugăm,
Ca să te uiți și aici
Măcar la pruncii cei mici,
Pe aceia să-i ascuți
Iar și de noi să nu-ți uiți,
Care suntem încărcăți
În păcate cufundați
Dela moși dela părinți
De ale noastre ocoliți.
Că și Irod împărat
Foarte mult sânge a vărsat
Ca să afle pe Hristos
Să-i răstoarne capul jos
Și chiar că nu l-au aflat
Acuma în mare împărat
Care în ceriu locuște
Pân'acum ne stăpânește.
Noi tare ne vom ruga
Doară ne va asculta
Să ne scape din nevoi
Cari să silescă către noi.

(Proba Solom.)

(Originalul în arhivul consist. rom. din Sibiu)

titilor egoisti, să sprijinească în cercul activității lor aceste intențiuni ale noastre, îndreptate spre binele lor, și să promoveze apropierea momentului atât de mult dorit din partea noastră, în care sub scutul și apărarea lui Dumnezeu dat ne va fi să le adresăm vorbe de pace, de unire și de încredere.

Datu-s'a în decedința noastră regală din Olmütz, în Decembrie ziua a doua, anul Domnului o mie opt sute patruzece și opt. Francisc Iosif m. p.*

Circulariul episcopului Șaguna.

Suirea pe tron a împăratului Francisc Iosif, — episcopul Șaguna a adus'o la cunoștința credincioșilor săi în 4/16 Decembrie 1848, prin următorul circular:

— „Preacinstiților protojopi, cucernicilor preoți, și dreptcredincioasă turmă eparchială!

Preabunul părinte al tuturor popoarelor austriace, augustul nostru împărat Ferdinand întâiul, s'a lăsat de tronul și de împărăția Austriei, din pricină înălțată aia manifest arătate, și în slăbăvirea împărăției a urmat preastrălucitul sau nepot, arhiducele Francisc Iosif I., prea înalt carele, prin altul aici alăturat manifest, vestește tuturor popoarelor suirea sa pe tronul strămoșesc al împărăției austriace.

Deci făcându-vă cunoscută vouă tuturor suirea cea legiuită pe tronul împărătesc a M. Sale înaltului nostru împărat Francisc Iosif I., — sunt convins, că precum eu, așa și toți frații mei în creșt, preacinstiților protojopi și cucernicilor preoți, precum și întreg iubitul meu neam român, — aducând înaintea altarului lui Dumnezeu ferbinte mulțămire pentru mai mult decât părintească grijă a fostului, preabunului și nici când uitatului împăratului nostru Ferdinand, și dorindu-i totodată ca să-l învrednicească Dumnezeu, a petrece zilele vieții sale până la adânci bătrânețe în pace și în îndestularea inimii sale celor evlavioase, — noi toți, zic, în tîmpinăm cu fiesscă dragoste și cu adevărată supunere pe noul uns al Domnului, pe preînaltul și preasfântul Francisc Iosif, prăfindu-i, ca să-l scuterească pe el numele Dumnezeului lui Iacob, să trimită lui ajutor dintru cel sfânt și din Sion să-l sprijinească pe El. Dea lui Domnul, după inima ce bine simțitoare a sa, și tot sfatul lui să-l împlinească; și să-i dea lui sporirea lui Moise, vitejia lui David și înțelepciunea lui Solomon, spre împăciuirea țării sale.

Doamne al puterilor, fi cu înălțatul nostru împărat Francisc Iosif.

Doamne al puterilor fi și cu noi, cari îți cântăm: „Mântuitor Doamne poporul tău și binecuvântă moștenirea ta; biruința împăratului nostru Francisc Iosif I. asupra protivnicilor dărueste și cu crucea ta păzește pe poporul tău“.

În sfârșit, sunt încredințat, că întreaga preoțime își cunoaște sfânta sa datorință de a pomeni de preacinstiților noul Dumnezeuas slujbă pe preacinstiților noul nostru împărat Francisc Iosif I., făcând prin cetirea și explicarea manifestelor aici alăturate, la întreg poporul nostru, din deștă cunoscută toată starea lucrului acestuia, atât de momentos.

Ce spre a se ajunge cu mai bun spor, să se cetească și să se tălăcuască din amvonice manifestele aceste în trei dimineci sau sărbători una după alta, împreună cu circularul acesta.

După care sunt cu binecuvântare arhipăstoraesă, al tuturor de binecuvântare:

Sibiul, 4 Decembrie v. 1848. Andreiu Șaguna m. p., episcop*.

NOUȚĂȚI.

Crucea jubilară. Din prilejul iubileului de 60 ani de domnie, Maiestatea Sa Impăratul și Regele Francisc Iosif I a înmulțit numărul decorațiilor cu o *cruce jubilară*, care va fi împărțită în 2 Decembrie celor ce prin regulament special sunt îndreptățiți să o poarte, și anume: ofițeri, funcționari înalți, etc. Regulamentul dispune, că după moartea respectului, crucea jubilară are să rămână proprietatea moștenitorilor săi.

Consiliu militar. În zilele de 3 și 4 Decembrie n. se țin la Viena conștații Sale militare, sub prezidenția Maiestății Sale. Se crede, că convocarea lor s'a făcut în vederea împrejurărilor foarte critice de acum, cari fac situația din zi în zi tot mai gravă. La consiliu militar vor participa următorii: Moștenitorul de tron Francisc Ferdinand, Arhiducele Eugen, generalii Schöni, Fiedler și ministrul de războiu Schönaich.

Iubileul Monarhului în Sibiu. Serbarea jubileului de 60 de ani de domnie a Maiestății Sale se face în Sibiu, din partea miliției, după programul următor: Măne, Marți sara, la oarele 7 și jumătate, retragere cu musică și cu lampioane, pe stradele principale ale orașului. În fața palatului comandantului de corp musica va cânta câteva piese, și apoi convoiul se va pune în mișcare. Mercuri dimineața la orele 6 se vor da 24 pușcături de tunuri, iar la oarele 7 iarși procesiune prin oraș, cu musică. La orele 10 serviciu divin, în curtea casarmei de tren, dacă vremea e favorabilă, iar dacă nu e favorabilă, în biserica romano-catolică. Sub decursul serviciului divin se vor da alte 24 pușcături de tunuri. După terminarea serviciului divin se împarte *crucea jubilară*, celor îndreptățiți și o poarte, și se face defilarea trupelor. La ora unu *banchet* ofiteresc, cu toast ridicat întru sănătatea Maiestății Sale. După rostirea toastului se dau iarși 24 pușcături de tunuri.

Deschiderea corpurilor legiuitoare române. Sâmbătă s'a deschis în București sesiunea ordinară a corpurilor legiuitoare române, cu un meseta de tron, cetit de însuși Maiestatea Sa Regele Carol, care la intrarea sa în sală, a fost primit cu urale puternice și nesfârșite. Vom da în întregime mesajul de tron, în numărul viitor, iar de astădată notăm, că senatorii și deputații Români s'au convins, că sănătatea Regelui Carol e acum pe deplin mulțămitoare.

Panică la bursă. Joi s'a fost lătit bătălia la bursa din Budapesta, 166 de batalioane din armata austro-ungară vor fi mobilizate și trimise la graniță, spre Sărbia și Muntenegru. Știrea a produs o panică de nedesigur. Toate hărțile au scăzut în valoare în mod simțitor. Miniștrul-president *Wekerle*, primind știrea despre această panică, a trimis pe șeful biroului de presă *Abányi* la bursă, ca să liniștească lumea, asigurându-o, că nu e adevărată știrea despre mobilizarea celor 166 de batalioane. O temere oarecare s'a putut observa în aceiași zi și la bursa din Viena.

Nu se întrunește. Spuneam în numărul trecut, că comisiunea parlamentară, încredințată cu studiarea proiectului de lege al contelui *Andrássy* despre alegerea de deputați dietali, să va întruni mâne pentru ași începe lucrările. Cetim acum în ziarele din capitală, că întrunirea comisiunii s'a amânat până după vacanțele de Crăciun. Pe semne nu e prea urgentă nouă lege electorală, care după informațiunile ce le avem, nici nu va ajunge se fie pusă în discuție în dietă, decât prin Mai, anul viitor.

Instalare. Duminecă în 22 Noembrie n. s'a făcut introducerea în oficiu a noului protopresbiter gr. ort. român al tractului Vașcău, diecesa Aradului, *Adrian P. De-seanu*. Comisar consistorial a fost dl *Andrei Horvat*, asesor-REFERENT consistorial în Oradea-mare. Noul protopresbiter a rostit o cuvântare pătrunzătoare credincioșilor sei. Au urmat apoi recepțiunea și banchetul, cu toasturile pentru Maiestatea Sa, pentru preasfântul episcop al Aradului, pentru noul protopresbiter, pentru vicarul episcopesc din Oradea-mare etc.

Profesorii sibiieni — luminători ai meseriașilor. Precum ni-se comunică, profesorii noștri sibiieni dela seminarul „Andreianu“ și cei dela școala de fetețe a „Asociațiunii“ sunt hotărâți să țină câte o conferință la ședințele literare lunare ale Reuniunii sodalilor noștri. În cursul anului 1908 au ținut asemenea conferințe: dl profesor Dr. Nicolae *Bălan*, dna profesoară *Eugenia Tordășianu* n. Iovescu, dl prof. Dr. Ioan *Borcia*, iar la ședința din 26 Nov. c. a ținut o prea interesantă conferință dl profesor *Aurel Bratu*, tractând despre telegrafie. Cum de un timp încoace salele spațioase și calde ale Reuniunii meseriașilor noștri adăpostesc în după amezele Duminecilor mai ales din iarnă și pe învățăceii meseriei, cercurile conducătoare ale Reuniunii actualmente caută să afle oăi și mijloace, pentru a le procura acestor tinere mlădițe născute distracții potrivite și educatoare. Dacă ne amănăm pericolul analfabetismului, apoi trebuie să avem temeri și de cunoșcătoria de astăzi ai scris-cetitelui, cari ne mai eseroiăndu-se în scris, se cetite, o să uite aceia ce au învățat. Pe acestia li putem afla, durere, și între ucenicii aplicați la meserie. Desvoltarea gustului de cetit și plăcerii pentru scris: iată o problemă de rezolvit la întrunirile învățăcelilor meseriași.

Instruirea analfabeților. Consistorul arhidieceșan din Sibiu a hotărât deschiderea de cursuri de iarnă pentru instruirea adulților în scriere și cetire, în toate școlile confesionale din arhidieceșan. Un cercular amănunțit va preciza datorințele preoților și învățătorilor noștri în jurul deschiderii acestor școale de adulți și va pune în vedere tuturor celor ce vor arăta rezultate mulțămitoare câte o remunerațiune potrivită.

Mobilizare. Ziarele din Cluj scriu, că un batalion al regimentului de infanterie numărul 63 a fost ridicat la stare de războiu și a fost trimis în Bosnia.

Societatea de lectură a elevilor școlii comer. sup. gr. or. române din Brașov s'a constituit pe anul școlar 1908/9 în modul următor: Prof. I. Pricu, prezid., E. Orzescu cl. III., viceprezident, I. Sărbu cl. III., secretar, I. Țiteiu cl. II., vice-secretar, I. Meșotă cl. III., cassar, R. Verișan cl. II., controlor, A. Teodorescu cl. II., bibliotecar, I. Crișovan cl. I., vicebibliotecar, T. Milre cl. I. econom. În biblioteca literară: E. Coltofean cl. III., A. Băncilă cl. III., G. Popica cl. III., E. Eremia cl. II., D. Pantaleon cl. III., I. Părvu cl. I.

Invitare. La însărcinarea prezidiului invitat pe domni membri din comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“ la ședința comitetului, ce se va țină Mercuri, în 2 Decembrie n. c. la ora 2 d. s. în localitățile „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, strada Bruckental Nr. 17. etagiu. Sibiu, 28 Noembrie 1908. Vic. Tordășian, secretar.

În favoarea fondului „Victor și Eugenia Tordășian pentru înzestrarea fetelor sărace“ notarul Reuniunii, St. Duca, a adunat cu pălăria suma de cor. 685 dela membrii corului „Reuniunii sodalilor“, anume la convenia prietenească ținută Lunii sara, după serenada făcută prezidentului Tordășian, din prilejul onomasticelei sale, ear părințele Oct. Murășian a adunat tot cu pălăria suma de cor. 223 dela oaspeții cari au felicitat Marți.

E interesant anunțul de noroc al lui S. Heckscher senr. Hamburg, din numărul acesta al foii noastre. Această casă și-a câștigat un renume bun prin solvirea promptă și discretă a sumelor câștigate, atât aici, cât și în împrejurime, încât pe oricine îl facem atent asupra anunțului de pe pagina a patra a acestui ziar.

PARTEA LITERARĂ.

Ce păreri au unii bărbați celebri despre sfânta scriptură?

după Pilz, trad. de Dr. I. Dobre.

(Urmare).

Marele filozof dela Königsberg, *Immanuel Kant* (1724—1804), scrise lung-Stilling:

„Bine faci, că-ți cauți liniștea dtale în evangeliile, căci ea e un isvor nesecat al tuturor adevărilor, cari după necat ar cutriera tot hotarul seu, nu se pot afla aiurea.“

Jean Jacques Rousseau, scriitorul francez de cea mai mare influență al secolului al 18-lea (1712—1778), se exprimă astfel:

„Mărturisesc, că pe mine mă umple de umire maiestatea sfintei scripturi. Înfințea evangeliilor îmi vorbește la inimă. Priviți cărțile filozofilor cu toată a lor pompă — cât de mici sunt față de ea! E cu potință, ca o carte așa de sublimă și totodată atât de simplă să fie cuvânt omenesc? E posibil, ca acela a cărui istorie ni-se spune, să fie numai un om? Ar fi mult mai neșplacabilul casul, că s'ar fi asociat câțiva oameni se compună cartea aceasta decât acela, că s'a s'at unu, care a dat materia pentru ea. Dar mai cuprinde sfânta scriptură, evangelia, trășături de adevăr, în mod așa de grandios, de surprinzător și neimitabil, încât născocitorul acestora ar fi mai vrednic de admirat decât însuși eroul ei.“

La locul acesta nu se poate trece cu vederea un renouit englez, *William Ewart Gladstone* (1809—1898), mare bărbat de stat, liberal, care în prefața bibliei menite pentru popor scrie despre importanța sfintei scripturi următoarele:

„Într-o crasă, ori grije, ori încercătură a vieții deneagă sau a denegat vredodată cuiva ajutorul, de care avea lipsă această nesecată vistierie? Ce chemare, ce poziție socială nu câștigă zi de zi, oară de oară, din cuvintele aceste, cari oricât de des repetate, nu slăbesc, nu perd nimic de mult ca și în pusele, când s'au tot atit din valoarea și în zisele, când s'au totit mai întâiu, vigoarea tinereții și a ne-

muririi? Dacă scrutaătorul singuratic le deschide toată inima sa spre a le primi într'ansa, îi vor răsplăti osteneala. În singurătatea camerei, în liniștea nopții, pe patul de boală și în fața morții, pretutindenea sfânta scriptură ne stă în ajutor, cuvintele ei vin ca o solie anumită la noi, de câteori cere trebuință, tîmăndu și alinând, conservând și susținând, întărind și îmbărbătând. Dar mai mult, în mijlocul imbulzelii, ce e pe la magistrat, pe la tribunal, pe strade sau în târg, unde iritația produsă de porniri vanitoase, de afaceri și plăceri, pare a preocupa cu totul fiecare cuget al fiecărui suflet, și acolo, da, chiar și acolo se aude glasul sfintei scripturi, ca un murmur dulce și blînd și unul sau altul din cuvintele blagoslovite va da aripi sufletului, ca asemenea unui porumb se scape, să se salveze și se vie la odihnă“.

Chiar și cel mai mare bărbat de stat al nostru, veteranul cancelar al imperiului, *Otto von Bismark* (1815—1898), a fost un zelos cetitor al sfintei scripturi. Despre aceasta testeează multe expresiuni biblice, ce le întrebunțeează și de cari sunt pline scrisorile lui. Asemenea mărturisiri despre cuvântul lui Dumnezeu se află în următoarele scrisori ale sale:

În cea dela 4 Martie 1847: „Eu cred, că ea (sf. scriptură) conține cuvântul lui Dumnezeu“.

Apoi de multe ori amintește, că el citește sfânta scriptură și încă din o trebuință adăncă a inimii și regulat.

Iată câteva exemple:

La 24 Noembrie, 1850, scria: „Eu citeșc zilnic în noul testament“.

La 10 Iunie 1851: „Acum citeșc din testamentul nou epistola către Romani. Astăzi lui capitolul 8“.

La 26 Iunie, 1851: „Sunt gata de culcare, și citeșc cap. 2 din ep. II a lui Petru. Asta o fac acum sistematic, și după ce sfârșesc cu epistolele lui Petru, ce mi le-ai recomandat, voi ceti cea către Evrei“.

La 30 August 1851: „Spre mîngăerea mea, am deschis chiar la un psalm, am nimerit chiar al 112, care e foarte frumos“.

La 30 August 1853: „Romani, c. 12 l'am cetit. E un capitol, care într'adevăr îți dă să vezi cât de sărac în credință și de rău este omul“.

Cumcă și nobilul împărat *Wilhelm I.* (1797—1888) a fost un mare admirator al sfintei scripturi, e un lucru de sine înțeles. El zise cu ocazia aniversării de 25 ani dela înființarea institutului Domnului din Berlin, ținută la 17 Iunie 1879, următoarele:

„Nu vă înșoțiți cu aceia, cari resping sfânta scriptură, unicul isvor al adevărului, sau o falsifică prin explicațiune arbitrară de cuvinte. Fundamental și stănea, de care mă țin eu și noi toți, este credința nefalsificată, cum ne învață sfânta scriptură.“

Mai amintim încă pe un principe și încă pe unu, dela care nu s'ar aștepta așa ceva, și cu toate acestea s'a pronunțat elogios, înălțat despre sfânta scriptură, pe *Napoleon I.* (1769—1811), zicând:

„Evangelia posedă o virtute tainică, ceva ce lucrează cu putere, o ardoare, o căldură, ce influențeează înțelegerea și pătrunde inima. Evangelia nu e o carte, ci o ființă vie, de-o energie și putere, care toate le învinge, câte-i stău în cale. Ea e aici pe masă, cartea cărților, (la aceste cuvinte o atinse împăratul plin de venerațiune). Nu voi pregeta a o ceti și încă zi de zi cu aceeași plăcere. Sufletul în-căntat, estești de frumusețe evangeliilor, se simte cu totul transportat, complet fiind în stăpânirea lui Dumnezeu. Acesta îi conduce gândurile și tot cuprinsul lui, al lui e el întreg.“

(Va urma.)

Teatru german.

Luni și Marți: *Saranana*, balet, executat din partea unei trupe din Berlin. Începutul la 7 ore sara.

Mamelor nutritoare

li-se întărește și îmbogățește laptele dacă folosesc Emulsiunea lui SCOTT.

Slăbiciunea

încețeează, copilul devine mai roșiu și mai liniștit ca mai înainte.

Emulsiunea lui Scott dă în toate crisele de naștere putere, mărește curajul și e totodată plăcută și ușor mistuitoare.

Prețul sticlei originale cor. 2-50. Se găsește în toate farmaciile.

Veritabil numai cu această marcă — Pescarul — ca emulsiune garantată al experiențelor lui SCOTT.

In măcelăria lui Coman Mânzat din Sibiu, să primește

un învățacel

de român, etatea 14 ani, să știe scrie și ceti.

(343) 1-3

N. 569/1908 prot.

[347] 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului vacant învățătoresc la școala populară confesională gr.-or. română din Buzd, protopresbiteratul Mediașului, se scrie prin aceasta concurs cu termen de 10 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt: salar anual de 600 cor. solviți anticipativ lunar și anume: 502 cor. din ajutorul dela stat, iar 98 cor. din casa bisericeii.

Cuarta în edificiul școlii și lemne de foc. Pentru urcarea salariului la suma de 1000 cor. se va cere ajutor dela stat.

Concurenții să-și trimită cererile și documentele conform legii în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat, și înainte de alegere să se prezenteze în biserică, spre a-și arăta dexteritatea în tipic și cântările bisericești. Alesul e îndatorat a cânta cu copii în biserică la sf. liturgie.

Mediaș, 10 Noemvrie 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Mediașului în conțelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea
protopresb.

Publicațiune.

Pentru renovarea bisericeii gr.-or. române din comuna Gântaga, protopresbiteratul Hațegului, să scrie licitațiune minuendă pe ziua de 21 Decemvrie st. v. (3 Ianuarie 1909 st. n.) a. c. la 11 oare a. m., carea să va ținea în biserică din comuna susnumită.

Planul și preliminarul de spese, aprobat de Preavenerabilul Consistoriu arh. cu Nr. 11.504 Epir. din 27 Sept. 1908, să pot vedea la oficiul parohial.

Doritorii de a licita și a lua în întreprindere renovarea bisericeii, au a depune un vadiu de 600 coroane dela suma preliminară cu 6000 coroane în bani gata, sau în libel de depunere.

Comitetul parohial îi stă în drept a concrede cu lucrarea pe orișicare dintre licitanți fără considerare la suma oferită.

Gântaga, în 6/19 Noemvrie 1908.

Moise Popovici   **Imbrea Doncea**
paroh.   notar.

Nr. 327/1908.

Vidi! Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Hațeg.

Dr. Cornel Popescu
protopresb. gr.-or.

Szebenvárm. alispánja.

Szám. 9393/908.

[341] 1-2

Hirdetmény.

Roth Károly, nagy-szebeni lakos által a a nagyszéri patakából öntözési célokra kért vizkivétel engedélyezés tárgyában a vizjogi törvény 163 §-a értelmében a helyszini tárgyalást 1908 évi december hó 28-án napjának délelőtti 9 órájára tűzöm ki, összejöveteli helyül pedig Nagyszében város tanács-házát jelölöm ki. A tárgyalást megelőzőleg 1908 évi november hó 28-tól december hó 27-ig a kérvényt, műszaki terveket és iratokat, valamint a nagyszébeni ker. m. kir. kulturterménöki hivatalnak mint hatóságai szakértőnek ezekre vonatkozó 770/1908 sz. nyilatkozatát Nagyszében város tanács házábanál 30 napi közszemlére tétetem ki. A tárgyalás vezetőségél Nagyszében város polgármesterét illetve helyettesét bizom meg. Miről 1. Nagyszében r. t. város polgármestere. 2. Nagyszében r. t. város tarácsa a közönség képviselőiben. 3. a) Erdélyszky Mihályné és b) a nagyszébeni luth. egyház, illetve a Szász-gazdasági Egyesület nagyszébeni főigazgatósága, mint a szomszédos viz használó tulajdonosok. 4. Az összes szomszédos párti birtokosok. 5. Roth Károly kérvényes. 6. A nagyszébeni m. kir. kulturterménöki hivatal és 7. Az esetleg létező egyéb érdekeltek oly felhívással értesítetnek, hogy az érdekeltek a kérelmezett munkálatok ellen netán fenforgó ellenvetéseiket akár a közszemlére való kitétel ideje alatt nálam írásban, akár a tárgyalás alatt szóval annál is inkább adják elő, mivel ellenkező esetben a határozat további meghallgatásuk nélkül fog meghozatni. Kérelmezőt egyuttal felhívom, hogy a felmerülő eljárás költségeket 20 Korona előleget 1908 évi december hó 20-áig a nagyszébeni m. kir. adóhivatalnál várm. közg. letétbe annál inkább fizessen be, mert különben a tárgyalás nem fog megtartatni.

Nagyszében, 1908 évi november 6-án.

Reisenberger
alispán.

Nr. 1018/908.

[340] 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh, devenit vacant prin moartea parohului Ioan Oltean în parohia de clasa a doua Dobârlău, fără filia Bacitelec, se deschide concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. cu detragerea venitelor din filie.

Doritorii de a ocupa acest post au a substerne cererile lor instruite cu documentele recerute la oficiul protopresbiteral gr.-or. al Treiscaunelor în Bereczk până la termenul pus, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare cu prealabila încunoștiințare a oficiului protopresbiteral, în biserică spre a cânta, cuvânta sau celebra serviciul divin.

Brețcu, 2 Noemvrie 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Treiscaune în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Constantin Dimian
protopresb.

BIBLIOTECA MESERIAȘULUI.

Nr. 1.

I. APOLZAN.

UNELTELE DE MÂNĂ

DELA LEMNĂRIT

Partea primă: I. Rândecele.

II. Dălțile.

III. Ferestraele.

(339) 3-

Cuprinde pe lângă numirile germane și maghiare ale uneltelor și pe cele românești, la noi cu totul necunoscute, apoi descrierea scopului cărui servesc uneltetele, cum și părțile constitutive în toate trei limbile. Are 32 ilustrații.

Se poate procura cu 40 fileri dela
Librăria arhidiecezană, Sibiu.

Câștigul cel
mai mare ev.
600.000 M.

**Anunț
de noroc!**

Câștigurile
le garan-
tează statul.

Prima tragere la 17 Decemvrie

Invitare la participarea

Șanselor de câștig

garantate de statul Hamburg marelui loterii de
bani în care

9 mil. 841,476 Mărci

cu siguranță trebuie câștigate!

Câștigurile principale ale acestei loterii cu
privilegiu sunt următoarele: Cel mai mare câștig
este în cazul cel mai norocos de 600.000 M.

1 Premiu à 300.000 Mărci.

1 „ „ 200.000 „

1 „ „ 60.000 „

1 „ „ 50.000 „

1 „ „ 45.000 „

1 „ „ 40.000 „

1 „ „ 35.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

1 „ „ 30.000 „

cu toată încrederea la

(291) 2-5

Samuel Heckscher senr.

Bankgeschäft in Hamburg.

AVIZ!

Să aduce la cunoștința P. T. publică că cu 1 Ianuarie 1909 am decis reducerea etalonului la depunerile spre fructificare, ș. a. la depunerile vechi după cari până acuma am solvit 6% vom calcula 5½%, iar după cele mai noi cu 5½-5%. Depunerile cari s'au plasat cu 5%, rămân și mai departe pe lângă acest percent. Darea după depuneri o va solvi tot institutul.

Brad, 30 Noemvrie 1908.

(348) 1-1

Direcțiunea institutului de credit și de economii „CRISANA“, soc. pe acții în Brad.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște.

Primește depuneri spre fructificare pe lângă un termen de anunț scurt cu 4%, pe lângă un termen de anunț mai lung cu 4½%, iar depuneri mai mari cu 5%.

Darea de camete o plătește institutul.

Depuneri și ridicări se pot face și pe cale postală cu cecuri.

Imprumuturi acordă pe cambii, pe obligațiuni cu caventi, pe hipotecă, precum și ca credite de cont-curent pe lângă asigurare hipotecară sau hârtii de valoare (acții și efecte publice).

Etalonul de interese variază între 8% și 6% netto după mărimea împrumutului și asigurarea oferită.

(339) 3-20

Direcțiunea.

Panorama originală a lumii.

(Filia Pasagiului Berlinez).

Piața mare Numărul 9
lângă palatul lui Brukenthal.

Intrare și privire în orice timp al zilei
dela 9 oare dimineața până la ½10 seara.

Din 30 Noemvrie până în 6 Decemvrie 1908:

A doua interesantă călătorie la Brasilia.

Prețuri de intrare: Pentru oameni mari 40 b., copii, școlari și soldați 20 b., Blocuri cu 6 bilete cor. 180, Blocuri pentru școlari à 7 bilete cor. 100, Mercuria și Sâmbăta până la 5 oare intrare cu 12 b. pentru copii și elevii tuturor institutelor. Bilete pentru societate 100 bucăți cor. 25.—.

In fiecare săptămână altă serie.

(235) 14-

Serile odată predate nu se repetază.

„RACOTANA“

institut de credit și economii, societate pe acțiuni

Șeica-mare (Nagyselyk) Nagykükülő m.

Filiale: Mediaș, Elisabetopol.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 5% până la 500 coroane, pentru depuneri stabile dela 500 coroane în sus cu abdicere de 30 zile 5½%. Darea după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 3000 coroane să pot ridica și — după starea cassei — să plătesc fără abdicere.

Depuneri și ridicări să pot face și pe cale postală cu cecuri.

Acordează credite cambiale, personale, hipotecare și de lombard în modul cel mai culant.

(326) 5-6

Direcțiunea.

Trenul între Făgăraș-Brasov

circulează după cum urmează:

Incolo			Toate sunt trenuri mixte			Incoace				
3-20	—	8-32	—	6-08	Făgăraș	7-50	—	4-22	—	8-30
3-34	—	8-46	—	6-22	Mândra	7-36	—	4-08	—	8-16
3-49	—	9-01	—	6-37	Șârcaia (halt)	7-23	—	3-55	—	8-03
4-00	—	9-10	—	6-50	Șârcaia	7-11	—	3-46	—	7-54
4-12	—	9-22	—	7-02	Vad	7-03	—	3-35	—	7-43
4-31	—	9-41	—	7-26	Șinca veche	6-53	—	3-25	—	7-33
4-53	—	10-05	—	7-50	Șinca nouă	6-27	—	2-59	—	7-07
5-17	—	10-29	—	8-14	Homorodulgy	6-04	—	2-36	—	6-44
5-40	—	10-52	—	8-39	Vlădeni	5-47	—	2-19	—	6-27
5-52	—	11-04	—	8-51	Țințari	5-27	sosște	1-59	sosște	6-07
6-14	9-10	11-26	6-00	9-14	Codlea	5-05	8-25	1-37	3-54	5-45
6-28	9-25	11-40	6-15	9-28	Ghimbar	4-52	8-13	1-24	3-42	5-32
6-43	9-41	11-55	6-31	9-58	Brasov-Bartolomeiu	4-37	7-57	1-09	3-27	5-17
×6-53	×9-51	×12-05	×6-41	×10-06	Brasov-suburbii	×4-26	×7-44	×12-58	×3-16	×5-06
7-00	9-58	12-12	6-48	10-13	Brasov	4-20	7-38	12-52	3-10	5-00